

Asia: VN/26873/2024

Lausuntopyyntö: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpano; työryhmän mietintö

Direktiivin suhde nykytilaan

Mitä huomioita teillä on kansallisen nykytilan ja direktiivin suhteen arvioinnista? Pyydämme arviossanne keskittymään siihen, mitä direktiivi näkemyksenne mukaan edellyttää vähimmäistasolla.

Keski-Suomen hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpanoon. Keski-Suomen hyvinvointialue arvioi, että voimassa oleva lainsäädäntö täyttää suurimman osan direktiivin velvoitteista ja muutettavat kohdat ovat perusteltuja.

Keskeiset ehdotukset

Mikä on näkemyksenne esityksen keskeisistä ehdotuksista ja suhteesta direktiivin edellyttämään vähimmäistasoon? Pyydämme kommentoimaan jokaista kohtaa erikseen kunkin otsikon alle.

-

Asianomistajan suojelun tarpeen arviointia koskeva ehdotus

-

Rikoslain muuttamista koskeva ehdotus

Rikoslakiin esitetty muutos on kannatettava. Henkilötietojen levittäminen toisen terveyden vaarantamiseksi tulee olla rangaistavaa. Terveyden vaarantamisen todentaminen saattaa olla hankalaa, sillä henkilötietoja saatetaan levittää myös muussa tarkoituksessa, millä on myös uhrille vakavia vaikutuksia.

Ehdotus erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelua koskevien säännösten laajentamisesta koskemaan seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lasta tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaa hänestä riippuvaisessa asemassa olevaa henkilöä, joka on muodollisesti rikosprosessissa todistajan asemassa

-

Ehdotus asianomistajan yhteystietojen välittämistä tukipalveluihin koskevan säännöksen laajentamisesta koskemaan erityisen suojelun tarpeessa olevaa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaa

-

Ehdotus yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävästä jatkossa seurata ja arvioida Istanbulin sopimuksen ohella NKV-direktiivin tarkoittamia toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja torjua direktiivin soveltamisalaan kuuluvan väkivallan kaikkia muotoja

-

Seri-tukikeskuksia koskeva ehdotus

Keski-Suomen hyvinvointialue toteaa, että Seri-tukikeskusten palveluiden järjestäminen esityksen mukaan turvaa osaltaan kansalaisten yhdenvertaista palveluiden saatavuutta. Hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä on syytä edelleen tiivistää yhteistyöalueittain ja jakaa direktiivin toimeenpanon vaatimaa erityistä asiantuntijuutta sekä palveluita yhteistyöalueella. Hyvinvointialueen näkökulmasta valtion tulee korvata toiminnan kustannukset hyvinvointialueille niiden tosiasiallisen toteuman mukaisesti huomioiden vaikutukset myös mm. henkilöstön koulutustarpeisiin.

Seri-tukikeskuksiin liittyvä muutosehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin

Esitys terveydenhuoltolakiin hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän velvollisuudesta ylläpitää Seri-tukikeskuksia on kannatettavaa. Seri-tukikeskukset toimivat jo lähes kaikilla hyvinvointialueilla ja velvoite terveydenhuoltolakiin turvaa toiminnan jatkossakin. Asiakasmaksulakiin tehtävä muutos tämän palvelun maksuttomuudesta saa kannatusta. Taloudelliset tekijät eivät saa olla esteenä palveluun hakeutumiselle.

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Esitykseen ei ole kirjattu taloudellisia vaikutuksia, mutta Keski-Suomen hyvinvointialue arvioi, että niitä kohdentuu erityisesti viranomaistahoihin, hyvinvointialueisiin sekä tukipalveluita tuottaville järjestöille. Kustannuksia tulee esimerkiksi viranomaistoiminnasta, koulutuksesta sekä toiminnan koordinoinnista. Riittävän rahoituksen turvaaminen on tärkeää ja erityisen huolestuttavaa suhteessa direktiivin täytäntöönpanoon sekä asiasta säätämiseen on sosiaali- ja terveysjärjestöjen STEA-rahoituksen leikkaukset.

Millaisia vaikutuksia viranomaisten toimintaan arvioitte esityksellä olevan?

Esityksen keskeiset ehdotukset vahvistavat väkivallan uhrien suojelua sekä palveluihin hakeutumista mutta toteutuessaan toimeenpano vaatii laaja-alaista yhteistyötä sekä riittävää resurssointia. Alueelliset erot toimintakäytännöissä ja palveluiden saatavuudessa ovat edelleen suuria. Käytännöt tulisi yhdenmukaistaa valtakunnallisesti. Hyvinvointialue katsoo, että yhteistyötä erityisesti YTA-

aluetasoisesti tulee vahvistaa yhteisten käytäntöjen, toiminnanohjauksen ja koulutusten osalta. Tärkeää on arvioida seksuaaliväkivallan tai lähisuhdeväkivallan uhrien kohdalla uusiutumiskäsitteitä ja kohdentaa konkreettiset suojelutoimenpiteet.

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Keski-Suomen hyvinvointialue kiinnittää huomiota siihen, kuinka merkittävä rooli Suomessa kansallisesti järjestötoiminnalla on direktiivin velvoitteisiin vastaamiseen. Järjestötoiminnalla on vastattu erityisen haavoittuvassa asemassa olevien rikosten uhrien avun ja tuen tarpeeseen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa. Järjestöillä on myös vuosikymmenten aikana syntynyt erityisosaamista naisiin kohdistuvan väkivallan, lähisuhdeväkivallan ja perheväkivallan torjumisesta. Järjestötoimintaan on kohdentunut viime vuosien aikana merkittävää valtionavustusten vähentämistä. On aiheellista arvioida järjestöavustusten vähentämisen vaikutuksia myös direktiivin täytäntöönpanoon.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

-

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Onko jokin muu tapa, jolla direktiivin edellyttämät vähimmäisvelvoitteet voitaisiin toteuttaa?

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

-

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Muut havaintonne ja kommenttinne direktiivin vähimmäisvelvoitteita pidemmälle menevistä (kansallisista) tarpeista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Paahto Marena

Keski-Suomen hyvinvointialue - sosiaalihuollon johtaja, lisäksi palvelujohtaja

Nina Peränen, palvelujohtaja Virve Hongisto, palvelupäällikkö Piritta

Huttunen, palvelupäällikkö Minna Laurila-Paasonen